

El PSC de Ripoll commemora la proclamació de la II República recordant «La Nueve», els alliberadors de París

L'historiador Adrià Brull ha estat l'encarregat de contextualitzar com es va crear "La Nueve" abans de passar el documental 'Los olvidados de la Nueve'

El PSC de Ripoll ha celebrat la commemoració de la II República amb un acte al Museu Etnogràfic de Ripoll | Isaac Muntadas

Aquest dissabte es compleixen 87 anys de la proclamació de la Segona República espanyola -14 d'abril de l'any 1931-, i el PSC de Ripoll va voler-ho celebrar de nou en un acte aquest divendres al vespre al Museu Etnogràfic de Ripoll. Una trobada que va comptar amb la presència del diputat per Girona del PSC al Congrés de Madrid, Marc Lamuà, i la diputada al Parlament de Catalunya pel PSC-Units per Avançar i regidora de Manlleu, Marta Moreta.

La primera secretària de l'agrupació socialista de Ripoll i regidora del municipi per Fem Ripoll-CP, Anna-Belén Avilés, ha estat l'encarregada de presentar aquest acte en què s'ha homenatjat als soldats republicans de "La Nueve", els primers que van entrar a París l'agost de 1944 i la van alliberar de les tropes nazis i feixistes de l'Alemanya d'Adolf Hitler. Precisament, per recordar aquests herois, la trentena d'assistents a l'acte han visualitzat el documental "*Los olvidados de la Nueve*", que narra aquests fets històrics a la perfecció. Just abans, l'historiador i membre de la Comissió de la Memòria Històrica de Ripoll, Adrià Brull, s'ha encarregat de contextualitzar amb pels i senyals com es va gestar aquesta companyia llegendària, que té el seu origen en l'exili militar després de la Guerra Civil Espanyola de milers de soldats republicans.

En paraules de Brull, hi ha un vers del poeta i escriptor espanyol, Jaime Gil de Biedma -un dels

més importants a Espanya de mitjans del segle XX- que resumeix perfectament el què va suposar la Segona República pel país i pels republicans, que per seguir vius van haver de seguir lluitant després de la guerra. Traduït del castellà, aquest vers diu que "De totes les històries de la història, la més trista és la d'Espanya perquè acaba malament". Certament, el patiment de molts republicans es veu plasmat en aquest documental que és "molt emotiu, romàntic i literari però narra una història molt trista".

L'historiador Adrià Brull s'ha encarregat de contextualitzar com es va gestar la creació de La Nueve Foto: Isaac Muntadas

L'inici de tot

Quan va acabar la Guerra Civil l'1 d'abril de 1939, gairebé mig milió de persones s'havien exiliat a França per no patir la repressió de la dictadura franquista del general Francisco Franco. El gran problema dels republicans espanyols és que no els volia ningú i sinó tenien diners, contactes o sort, eren tractats com pàries. Per l'Estat francès acollir-los suposava un greu problema polític, ja que no havien intervingut en la Guerra Civil i tampoc volien incomodar el règim de Hitler. A més, també hi havia un problema de racisme i de menysteniment ja que els francesos els veien inferiors. Els que decideixen quedar-se a França s'han de resignar a malviure en camps de concentració com el d'Argelès-Sur-Mer, al costat de la costa del Mediterrani.

El penúltim dia de la Guerra Civil també es va produir un fet èpic per la història dels republicans. Gairebé unes 15.000 persones van arribar al port d'Alacant per escapar d'una més que probable mort. El govern de la República ja havia contractat el servei de diversos vaixells perquè tota aquesta marea de ciutadans pogués escapar cap al nord d'Àfrica, però la costa estava bloquejada per les naus franquistes. Contra tot pronòstic, un vaixell de carbó batejat amb el nom d'Stanbrook - de 70 metres de llargada per 10 d'amplada i amb un pes d'una tona i mitja- comandat pel capità gal·lès, Archibald Dickson, es va saltar el bloqueig de les tropes nacionals, va entrar el port i va carregar gairebé 3.000 persones per traslladar-los cap a Oran (Algèria). A més, l'Stanbrook va haver d'esquivar els atacs del Canàries, un vaixell de guerra franquista que va intentar aturar-lo sense èxit.

Un cop a Algèria, els republicans espanyols van ser distribuïts per camps d'internament i de treball de les colònies franceses i se'ls va ordenar treballar en la construcció del transsaharià. Un projecte ferroviari que havia d'unir el Magreb amb la capital del Senegal i que es va quedar en això, en un projecte inacabat. Aquests republicans van estar molt maltractats, ja que havien de treballar a 50 graus de temperatura, tenien poca aigua i menjar i anaven mal vestits. Allà van morir-hi molts espanyols. Els soldats encarregats de vigilar-los els deixaven escapar dels camps sense disparar-los perquè el desert ja feia la feina bruta.

El diputat a Madrid, Marc Lamuà, o la diputada al Parlament, Marta Moreta, entre els assistents a l'acte Foto: Isaac Muntadas

A la guerra amb França o la mort a Espanya

Tornant als camps de concentració francesos -en els quals van morir 15.000 persones durant els mesos en què van estar reclosos- i abans de l'inici de la Segona Guerra Mundial, França es va adonar que no podia seguir mantenint tots els refugiats i va començar una campanya per repatriar-los. "No hi ha espanyols fora d'Espanya", deia Franco; tot negant que poguessin tornar a la pell de brau. Tot i així, segurament gràcies a les pressions d'Anglaterra -que passava petroli i gra al règim franquista- va prometre que tots aquells que no tinguessin "fets de sang" i fossin soldats de lleva (18 anys), se'ls respectaria la vida. Una promesa que òbviament va ser incomplerta, ja que uns 20.000 republicans van ser afusellats i molt més van anar a parar en camps de concentració.

Tornar a Espanya era signar una sentència de mort gairebé segura i l'Estat francès també els hi va donar l'opció d'allistar-se a la legió, anar a batallons de treball o a batallons de marxa. "Hi ha l'opció dolenta i la pitjor i l'única forma d'aturar aquest espiral era morint-se", ha afirmat Brull amb contundència. Als legionaris se'ls va enviar al nord d'Àfrica i a la resta a fortificar l'Atlàntic per la imminència de la guerra amb Alemanya. La línia Maginot -una muralla fortificada de defensa construïda a la frontera entre França i Alemanya i Itàlia- va ser estèril i França va caure en cinc setmanes fins que els nazis van conquerir París. Molts republicans espanyols van morir i d'altres van ser empresonats. Els alemanys van demanar a Franco què n'havien de fer d'aquestes persones i el cunyat del dictador, Ramon Serrano Suñer, va respondre amb una frase per la

història: "No procedeix". Els esperaven els camps de la mort alemanys i 100.000 persones no va tornar mai més.

Altres espanyols, juntament amb anglesos i francesos van quedar atrapats a Dunkerque, però Hitler quan ja els tenia pràcticament aniquilats els va deixar marxar. Uns 2.000 soldats van poder escapar-se. La remuntada dels aliats es va produir quan el general Charles de Gaulle va arribar a Londres i va fer una crida a la resistència i a la França Lliure. De Gaulle comptava amb els soldats que havien arribat a Anglaterra i, ben aviat, va aconseguir més fidels per la causa. L'any 1942 els aliats van desembarcar al nord d'Àfrica i van lluitar contra les tropes franceses de les colònies col·laboracionistes que, de moment, eren fidels al règim de Vichy. Ràpidament, la majoria de soldats de les colònies es van anar passant a la França Lliure. En aquests moments és quan es van alliberar els espanyols del transsaharià o quan els 2.000 soldats de Dunkerque es van posar al bàndol "dels bons". Com molt ve explica Paco Roca en el seu llibre *Los surcos del Azar*, els republicans espanyols supervivents d'arreu es van enrolar amb regiments de voluntaris per lluitar amb els aliats.

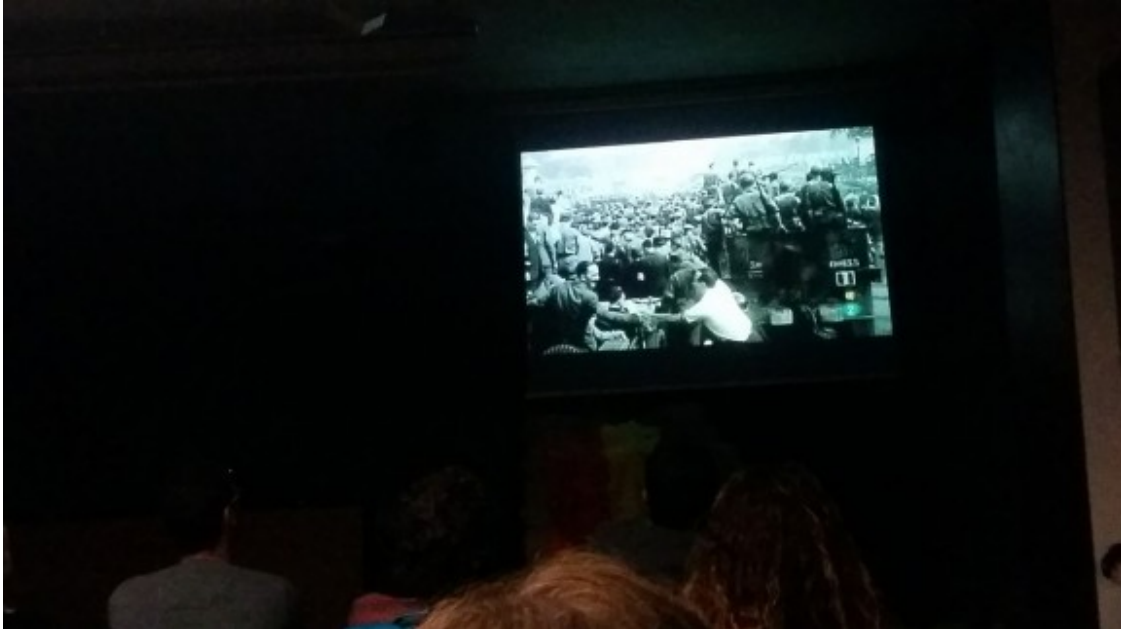

Com diu Paco Roca en el seu llibre 'Los Surcos del Azar', els republicans espanyols es van anar unint per lluitar contra el nazisme i el feixisme Foto: Isaac Muntadas

Els millors soldats

Com una conjunció astral, tots es va alinear amb els republicans espanyols. Els francesos van adonar-se que si els alimentaven, els armaven bé i estaven ben comandats "brillaven" de forma militar. "Són els que millor disparen, els més hàbils en moure's en combat i els millors en suportar el patiment", ha argumentat Brull. Pacificat el nord d'Àfrica, l'exèrcit nord americà va agafar els soldats de diferents nacionalitats i els va començar a enquadrar en unitats que funcionessin millor militarment. Una d'aquestes unitats era la divisió Leclerc: 14.500 homes, dels quals 2.500 soldats eren espanyols. De tots aquests hi havia una petita unitat en nombre de només 150 soldats, que passarà a la història com "La Nueve". Excepte el seu capità, el francès Raymond Dronne, i alguns oficials, tots els membres eren republicans espanyols. "Són poc disciplinats i esvalotadors, però són soldats extraordinaris", assegurava Dronne. Van ser els primers en entrar a París i alliberar-lo. Un fet que va ser recompensat amb un lloc d'honor a la desfilada de la victòria al costat de De Gaulle.

La història no els ha recordat com mereixerien, però la seva gesta va ser imprescindible per tombar el règim de Hitler.

Un dels moments del documental 'Los olvidados de la Nueve' Foto: Isaac Muntadas